

Test Booklet No.

प्रश्नपत्रिका क्र.

M

Paper-III

EDUCATION

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

1. (Signature)

(Name)

Seat No.

(In words)

2. (Signature)

(Name)

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

AUG - 70315

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Number of Pages in this Booklet : 36

Number of Questions in this Booklet : 75

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of 75 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
 - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
 - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
 - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
☐	☐	☒	☐
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 75 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
 - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
 - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चूकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळ्या/निळ्या करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
☐	☐	☒	☐
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहीलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमागीचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅल्क्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

AUG - 70315/III

Education
Paper III
शिक्षाशास्त्र
प्रश्नपत्रिका III

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Note : This Paper contains *Seventy five (75)* multiple choice questions. Each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पचहत्तर (75)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. Hegel's Philosophy is also described as	1. हेगेलच्या तत्त्वज्ञानाचे वर्णन असेही केले जाते.
(A) Subjective idealism	(A) व्यक्तिनिष्ठ आदर्शवाद
(B) Absolute idealism	(B) सार्वभौम आदर्शवाद
(C) Critical idealism	(C) चिकित्सक आदर्शवाद
(D) Idealism	(D) आदर्शवाद
2. According to to prepare a student to struggle for existence is the aim of education.	2. नुसार, स्वतःच्या अस्तित्वासाठी झगडण्यासाठी विद्यार्थी तयार करणे हे शिक्षकाचे ध्येय होय.
(A) Physical naturalism	(A) भौतिक निसर्गवादा
(B) Bio-naturalism	(B) जैव निसर्गवादा
(C) Mechanical naturalism	(C) यांत्रिक निसर्गवादा
(D) Ideal naturalism	(D) आदर्श निसर्गवादा

3. To attain control over desire, anger and sexual urge is the basic principle of

- (A) Buddhism
- (B) Vedanta
- (C) Jainism
- (D) Upanishadic

4. As per philosophy empirical knowledge is true knowledge.

- (A) Sankhya
- (B) Vedanta
- (C) Upanishad
- (D) Buddhist

5. Which of the following is *not* a factor affecting social change ?

- (A) Control factors
- (B) Technological factors
- (C) Cultural factors
- (D) Education

3. वासना, राग, लैंगिक उर्मी, यांवर नियंत्रण मिळविणे हे तत्त्वज्ञानाचे मूलभूत तत्त्व आहे.

- (A) बौद्ध
- (B) वेदांत
- (C) जैन
- (D) उपनिषदीय

4. तत्त्वज्ञानानुसार अनुभवजन्य ज्ञान हेच खरे ज्ञान होय.

- (A) सांख्य
- (B) वेदांत
- (C) उपनिषदीय
- (D) बौद्ध

5. खालीलपैकी कोणती बाब सामाजिक परिवर्तनावर परिणाम करत नाही ?

- (A) नियंत्रण घटक
- (B) तांत्रिक घटक
- (C) सांस्कृतिक घटक
- (D) शिक्षण

6. The institutional change of making special provisions for the upliftment of disadvantaged sections of the society is aimed at

- (A) Social mobility
- (B) Social stratification
- (C) Social tensions
- (D) Social control

7. The institutions set up for the gifted children from rural areas is known as

- (A) Ashram Shala
- (B) Sakhar Shala
- (C) Navodaya Vidyalaya
- (D) Kendriya Vidyalaya

6. समाजातील वंचित भागाच्या उन्नतीसाठी खास सुविधा करण्याच्या संस्थात्मक बदलाचे ध्येय असे असते.

- (A) सामाजिक गतिशीलता
- (B) सामाजिक स्तरीकरण
- (C) सामाजिक तणाव
- (D) सामाजिक नियंत्रण

7. ग्रामीण भागातील प्रज्ञावान मुलांसाठी सुरु केलेल्या संस्थाना असे म्हणतात.

- (A) आश्रमशाळा
- (B) साखरशाळा
- (C) नवोदय विद्यालय
- (D) केन्द्रीय विद्यालय

8. Social equity (A) is the same as equality (B) implies that all the resources are distributed equally to all the sections of the society (C) implies distribution of resources as per the needs and wants of different sections of the society (D) implies distribution of resources to different sections of the society as per merit	8. सामाजिक साम्या (Equity) म्हणजे..... (A) समानता हेच होय (B) समाजाच्या प्रत्येक अनुभागाला (Sections) सगळ्या संसाधनांची समप्रमाणात विभागणी करणे (C) समाजाच्या विविध अनुभागाला (Sections) संसाधनांची विभागणी त्यांच्या गरजा आणि अभाव लक्षात ठेवून करणे (D) समाजाच्या विविध अनुभागाला (Sections) संसाधनांची विभागणी योग्यतेनुसार करणे
9. 'A child is measured against his own progress rather than in terms of achievement of others.' This is main characteristic of (A) Project method (B) Winnetka plan (C) Dalton plan (D) Activity programme	9. मुलाचे मापन इतरांच्या प्राविण्याच्या स्वरूपात न करता त्याच्या स्वतःच्या प्रगतिनुसार केले जावे. हे चे मुख्य वैशिष्ट्य आहे. (A) प्रकल्प पद्धती (B) विनेटका योजना (C) डाल्टन योजना (D) कृती कार्यक्रमा

10. 'Arya is too short in height.' This may be because of less secretion of hormones from

- (A) Adrenal glands
- (B) Thyroid glands
- (C) Pituitary glands
- (D) Gonads

11. Now-a-days, Virat likes adventure and arguing about religious faith and traditions. Then he may be at the stage of development.

- (A) Early childhood
- (B) Later childhood
- (C) Adolescence
- (D) Adult

10. 'आर्या ही खूपच बुटकी मुलगी आहे.' याचे कारण ग्रंथीतील अंतःस्रावाचे कमी स्रावणे असू शकेल.

- (A) वृक्कस्थ
- (B) कंठस्थ
- (C) मस्तिष्क
- (D) जनन

11. विराटला अलीकडे धाडसकरणे आणि धार्मिक समजूती व परंपरांवर वाद घालणे आवडते. तो सध्या या विकासाच्या अवस्थेमध्ये असावा.

- (A) पूर्वबाल्यावस्था
- (B) उत्तरबाल्यावस्था
- (C) कुमारावस्था
- (D) प्रौढावस्था

12. According to Sternberg the *correct* sequence of information processing is

- (A) Encoding — Inferring — Mapping — Application — Justification — Response
- (B) Response — Encoding — Inferring — Mapping — Application — Justification
- (C) Encoding — Mapping — Inferring — Application — Justification — Response
- (D) Response — Application — Mapping — Inferring — Justification — Encoding

13. From the following tests is *not* included in Bhatia's Battery of Performance tests.

- (A) Koh's Block design test
- (B) Alexander's Pass along test
- (C) Immediate memory test
- (D) Picture drawing test

12. स्टर्नबर्ग यांच्या मते माहिती प्रक्रियाकरणाचा हा योग्य क्रम आहे.

- (A) सांकेतिकीकरण — निष्कर्षण — चित्रण — उपयोजन — समर्थन — प्रतिसाद
- (B) प्रतिसाद — सांकेतिकीकरण — निष्कर्षण — चित्रण — उपयोजन — समर्थन
- (C) सांकेतिकीकरण — चित्रण — निष्कर्षण — उपयोजन — समर्थन — प्रतिसाद
- (D) प्रतिसाद — उपयोजन — चित्रण — निष्कर्षण — समर्थन — सांकेतिकीकरण

13. खालील चाचण्यांपैकी ही भाटिया यांच्या कृतिकसोटी संचामध्ये समाविष्ट नाही.

- (A) कोहची ब्लॉक डिझाईन चाचणी
- (B) अलेक्झांडरची पास अलॉग चाचणी
- (C) तात्कालिक स्मरण चाचणी
- (D) चित्र आरेखन चाचणी

14. Which of the following statements is *not* true about the intelligence ?

- (A) Intelligence is hereditary
- (B) Intelligence can be increased by achieving knowledge
- (C) Intelligence is not dependent upon caste, religion or creed
- (D) We observe more percentage of genius and idiots in males with respective to women

15. 'Geeta always complains about her neighbours and says they are jealous about her progress.' She may be using type of defense mechanism.

- (A) Delusion
- (B) Displacement
- (C) Projection
- (D) Sublimation

14. बुद्धिमत्ताविषयक विधानापैकी खालीलपैकी कोणते विधान असत्य आहे ?

- (A) बुद्धिमत्ता अनुवंशिक असते
- (B) ज्ञानसंपादनाच्या सहाय्याने बुद्धिमत्तेत वाढ होते
- (C) बुद्धिमत्ता जात, धर्म, वंश यांवर अवलंबून नाही
- (D) पुरुषांमध्ये अतिबुद्धिमान तसेच मंदबुद्धी लोकांचे प्रमाण जास्त आहे

15. गीता नेहमी तिच्या शेजाऱ्यांबद्दल तक्रार करते. ती म्हणते की तिचे शेजारी तिच्या प्रगतिबद्दल तिचा द्वेष करतात. येथे ती या संरक्षण यंत्रणेचा वापर करित असावी.

- (A) विकृतश्रद्धा
- (B) विस्थापन
- (C) प्रक्षेपण
- (D) उदात्तीकरण

16. If we accept trait theory of personality, then method or technique will be more relevant to assess the personality. (A) Projective technique (B) Self report (C) Self disclosure (D) Rating scale	16. जर आपण लक्षण मापन उपपत्तीचा स्वीकार केला, तर व्यक्तिमत्त्वाचे मापन करण्यासाठी पद्धती/तंत्र हे जास्त सयुक्तिक ठरेल. (A) प्रक्षेपण तंत्र (B) आत्मनिवेदन (C) आत्मप्रकटन (D) पदनिश्चयन श्रेणी
17. To test honesty tool will be more relevant. (A) Questionnaire (B) Observation (C) Situational tests (D) Rating scale	17. प्रामाणिकपणाचे मापन करण्यासाठी हे साधन अधिक सयुक्तिक ठरेल. (A) प्रश्नावली (B) निरीक्षण (C) प्रासंगिक चाचण्या (D) पदनिश्चयन श्रेणी

18. The sequence of steps involved in directive counselling is

- (A) $A \rightarrow D \rightarrow S \rightarrow P \rightarrow C \rightarrow F$
- (B) $A \rightarrow S \rightarrow D \rightarrow P \rightarrow C \rightarrow F$
- (C) $P \rightarrow D \rightarrow A \rightarrow S \rightarrow C \rightarrow F$
- (D) $P \rightarrow A \rightarrow D \rightarrow S \rightarrow C \rightarrow F$

where :

$A \rightarrow$ Analysis

$C \rightarrow$ Counselling

$D \rightarrow$ Diagnosis

$F \rightarrow$ Followup

$P \rightarrow$ Prognosis

$S \rightarrow$ Synthesis

19. The specific function of educational guidance for elementary students is

- (A) Assisting pupils to select courses and activities
- (B) Assisting pupils to make appraisal of the abilities, aptitudes, skills and interests
- (C) Assisting pupils to make a proper beginning of their educational life
- (D) Assisting pupils in the development of good study habits and in their educational progress

18. निर्देशित समुपदेशनाच्या पायऱ्यांचा क्रम हा आहे.

- (A) $A \rightarrow D \rightarrow S \rightarrow P \rightarrow C \rightarrow F$
- (B) $A \rightarrow S \rightarrow D \rightarrow P \rightarrow C \rightarrow F$
- (C) $P \rightarrow D \rightarrow A \rightarrow S \rightarrow C \rightarrow F$
- (D) $P \rightarrow A \rightarrow D \rightarrow S \rightarrow C \rightarrow F$

जेथे :

$A \rightarrow$ विश्लेषण

$C \rightarrow$ मार्गदर्शन

$D \rightarrow$ निदान

$F \rightarrow$ पाठपुरावा

$P \rightarrow$ पुर्वानुमान

$S \rightarrow$ संश्लेषण

19. शैक्षणिक मार्गदर्शनाचे प्राथमिक स्तरावरचे निश्चित कार्य, हे आहे.

- (A) विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रम आणि उपक्रम निवडीसाठी साह्य करणे
- (B) विद्यार्थ्यांना त्यांच्या क्षमता, योग्यता, कौशल्य आणि अभिरुची यांचे मुल्यांकन करण्यास साह्य करणे
- (C) विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक जीवनाची चांगली सुरुवात करण्यासाठी साह्य करणे
- (D) विद्यार्थ्यांना चांगल्या अभ्यास सवयी लागण्यासाठी, त्यांच्या शैक्षणिक प्रगतीसाठी साह्य करणे

20. The follow up service is regarded as a part of	20. अनुधावन सेवेचा पाठपुरावा हा चा भाग आहे.
(A) Placement	(A) स्थापनासेवा (Placement)
(B) Guidance	(B) मार्गदर्शना
(C) Job satisfaction	(C) व्यावसायिक समाधाना
(D) Sociometry	(D) समाजमिती
21. Objective information for guidance and counselling can be collected by using	21. मार्गदर्शन व समुपदेशन कार्यात विद्यार्थ्यांबद्दल वस्तुनिष्ठमाहिती संकलित करण्यासाठी चा उपयोग करण्यात येतो.
(A) Researcher made tests	(A) संशोधक निर्मित चांचण्यां
(B) Standardised tests	(B) प्रमाणित चांचण्यां
(C) Achievements tests	(C) संपादन चांचण्यां
(D) Diagnostic tests	(D) नैदानिक चांचण्यां
22. Convenience sampling is also called as	22. सोयीस्कर नमुनानिवड या नावानेही ओळखली जाते.
(A) Purposive sampling	(A) सहेतुक नमुनानिवड
(B) Quota sampling	(B) निर्दिष्टांश नमुनानिवड
(C) Judgemental sampling	(C) जजमेंटल नमुनानिवड (Judgemental sampling)
(D) Accidental sampling	(D) प्रासंगिक नमुनानिवड

23. A researcher used a list of population and randomly selected a name on the list. He then selected each 'K' th individual on the list to the desired sample size. The researcher has used technique of sampling.

- (A) Simple random sampling
- (B) Stratified random sampling
- (C) Cluster sampling
- (D) Systematic sampling

24. For hypothesis to be testable, the variables must be

- (A) Different
- (B) Conceptually defined
- (C) Operationally defined
- (D) Must be defined according to dictionary

23. एका संशोधकाने जनसंख्येची यादी वापरली आणि त्या यादीतील एक नाव यादृच्छिकपणे निवडले. त्यानंतर त्याने 'K' अंतराने येणाऱ्या नावांची निवड केली व इच्छित नमुनाआकार पूर्ण केला. संशोधकाने नमुनानिवडीचे हे तंत्र वापरले.

- (A) सुगम यादृच्छिक नमुनानिवड
- (B) स्तरीय यादृच्छिक नमुनानिवड
- (C) गुच्छ नमुनानिवड
- (D) नियमबद्ध नमुनानिवड

24. परिकल्पना परीक्षणक्षम होण्यासाठी चल

- (A) वेगळे असायला पाहिजे
- (B) संकल्पनात्मक व्याख्या केलेले असावे
- (C) कार्या व्याख्या केलेले असावे
- (D) शब्दकोशानुसार व्याख्या केलेले असावे

25. A researcher has planned to draw sample randomly. Further he wants to increase reliability of data. Which of the following will help him ?

- (A) Analyzing data by using parametric statistics
- (B) Computing higher statistics
- (C) Collecting data using standardised test
- (D) Increasing sample size

26. Which of the following is *not* a feature of quantitative research ?

- (A) Focus on explanation
- (B) Comparison with predictions and past researches
- (C) Predetermined instruments
- (D) Image or text data

25. एका संशोधकाने संभाव्यतेवर आधारित नमुना घेण्याचे ठरविले व त्याला माहितीची विश्वसनीयता वाढवयाची आहे. त्यासाठी खालीलपैकी कोणती बाब त्याला मदत करेल ?

- (A) परिमितीय सांख्यिकीच्या सहाय्याने माहितीचे विश्लेषण
- (B) उच्च सांख्यिकीच्या आधारे गणन
- (C) प्रमाणित चाचण्यांच्या सहाय्याने माहितीचे संकलन
- (D) नमुन्यांच्या संख्येत वाढ

26. खालीलपैकी कोणते संख्यात्मक संशोधनाचे वैशिष्ट्य नाही ?

- (A) स्पष्टीकरणावर भर
- (B) भाकीते आणि पूर्वीची संशोधने यांची तुलना
- (C) पूर्वीच निश्चित केलेली साधने
- (D) चित्र किंवा शब्दस्वरूपातील माहिती (Data)

27. The key question addressed in Ethnography studies is

- (A) What are the characteristics of a particular phenomenon ?
- (B) How do people understand their everyday activities in order to behave in socially accepted ways ?
- (C) What are the cultural patterns of the groups in natural setting ?
- (D) How do people construct meanings by interacting with others ?

28. 'Relationship between 'Emotional Intelligence' and 'Job satisfaction of teachers.' This is an example of

- (A) Correlational research
- (B) Status research
- (C) Ex post facto research
- (D) Causal comparative research

27. इथनोग्राफी संशोधनामध्ये विचारात घेतला जाणारा प्रमुख प्रश्न म्हणजे

- (A) विशिष्ट घटनेची वैशिष्ट्ये कोणती ?
- (B) सामाजिकदृष्ट्या स्वीकारार्ह वर्तनाच्या दृष्टीने लोक त्यांच्या दैनंदिन कृती कश्या लक्षात घेतात ?
- (C) नैसर्गिक परिस्थितीत एखाद्या गटाच्या सांस्कृतिक रचना कश्या असतात ?
- (D) इतरांशी आंतरक्रिया करून लोकं त्यातून अर्थ कसा शोधतात ?

28. 'शिक्षकांची भावनिक बुद्धिमत्ता आणि कार्यसमाधान यांमधील संबंध' हे चे उदाहरण आहे.

- (A) सहसंबंधात्मक संशोधन
- (B) सद्यस्थिती संशोधन
- (C) परिणाम पश्चात संशोधन
- (D) कार्यकारण तुलनात्मक संशोधन

29. A researcher conducted an experimental study for a duration of four months in a school. Many students dropped out of the study, altering the composition of the experimental groups. This threat to internal validity of the research is due to :

- (A) History
- (B) Maturation
- (C) Testing
- (D) Mortality

30. Which of the following is *not* an example of Distance Education ?

- (A) Classroom interaction
- (B) Online courses
- (C) Web-based learning
- (D) Project-based learning

29. एका संशोधकाने एका शाळेमध्ये चार महिन्यांच्या कालावधीसाठी एक प्रायोगिक संशोधन केले. बरेच विद्यार्थी या प्रयोगातून सोडून गेले. त्यामुळे प्रायोगिक गटाची रचना बदलली. या संशोधनात आंतरिक सप्रमाणतेला मुळे धोका (Threat) होतो.

- (A) इतिहासा
- (B) परिपक्वता
- (C) परीक्षणा
- (D) मर्त्यता

30. खालीलपैकी कोणते दूरशिक्षणाचे उदाहरण नाही आहे ?

- (A) वर्गातील आंतरक्रिया
- (B) ऑनलाईन कोर्सेस
- (C) वेबआधारित अध्ययन
- (D) प्रकल्पआधारित अध्ययन

31. The experts who guide students during the contact sessions are called as

- (A) Instructors
- (B) Counsellors
- (C) Teachers
- (D) Guides

32. Vocational Education involves two important components of

- (A) Practical work and training
- (B) Skills and theory
- (C) Theory and fieldwork
- (D) Fieldwork and skills

31. संपर्कसत्रांमध्ये विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करणाऱ्या तज्ज्ञ व्यक्तींना असे म्हणतात.

- (A) अनुदेशक
- (B) समुपदेशक
- (C) शिक्षक
- (D) मार्गदर्शक

32. व्यावसायिक शिक्षणात या दोन महत्त्वाच्या घटकांचा समावेश होतो.

- (A) प्रात्यक्षिक कार्य आणि प्रशिक्षण
- (B) कौशल्ये व तात्त्विक भाग
- (C) तात्त्विक भाग आणि क्षेत्रीय कार्य
- (D) क्षेत्रीय कार्य आणि कौशल्ये

33. The concept of minimum levels of learning (MLL) curriculum covers for the first five years of primary schooling. (A) Mother Tongue + Maths + Social Science + English (B) Mother Tongue + Maths + Social Science + Science (C) Mother Tongue + Maths + English + Science (D) Mother Tongue + Maths + Social Science + English	33. अभ्यासक्रमातील किमान अध्ययनक्षमता ही संकल्पना साठी पहिल्या पाच वर्षांच्या प्राथमिक शिक्षणासाठी अभिप्रेत आहे. (A) मातृभाषा + गणित + सामाजिकशास्त्र + इंग्रजी (B) मातृभाषा + गणित + सामाजिकशास्त्र + विज्ञान (C) मातृभाषा + गणित + इंग्रजी + विज्ञान (D) मातृभाषा + गणित + सामाजिकशास्त्र + इंग्रजी
34. While developing curriculum Charles Taylor focuses on (A) Developing reasoning power (B) Setting objectives (C) Interests and needs of the child (D) Making ideal citizen	34. अभ्यासक्रम विकसन करताना चार्ल्स टेलर भर देतात. (A) तर्कशक्तीच्या विकासावर (B) उद्दिष्ट निश्चितीवर (C) मुलाच्या आवडी व गरजांवर (D) आदर्श नागरिक घडविण्यावर

35. Feedback is the main function of
..... evaluation.

- (A) Summative
- (B) Formative
- (C) Critical
- (D) Practical

36. Supervision as a process
emphasises :

- (A) Stimulating and motivating
teachers
- (B) Administration of the
institution
- (C) Development of curriculum
- (D) Giving feedback through
inspection

35. प्रत्याभरण हे प्रकारच्या मूल्यमापनातील
प्रमुख कार्य आहे.

- (A) समाकलित
- (B) विकासात्मक
- (C) चिकित्सक
- (D) प्रात्यक्षिक

36. एक प्रक्रिया म्हणून पर्यवेक्षण या
बाबीला महत्त्व देते.

- (A) शिक्षकांना उद्दीपित व प्रेरित करणे
- (B) संस्थेचे प्रशासन करणे
- (C) अभ्यासक्रमाचे विकसन करणे
- (D) तपासणीद्वारे प्रत्याभरण देणे

37. "Employees are motivated by socio-psychological needs and economic incentives." This is an assumption of :

- (A) Human Relations School
- (B) Behavioural Science Approach
- (C) Administrative Management
- (D) Systems Approach

38. The principle of dualism in institutional planning includes :

- (A) Improvement and development
- (B) Co-operation effort
- (C) Short-term and long-term goals
- (D) Need-based and goal-oriented functions

37. "कार्यालयीन कर्मचारी मनोसामाजिक गरजा आणि आर्थिक प्रोत्साहनांमुळे प्रेरित होतात." हे चे गृहीतक आहे.

- (A) मानवीय संबंध संप्रदाया
- (B) वार्तनिक विज्ञान उपागमा
- (C) प्रशासकीय व्यवस्थापना
- (D) प्रणाली उपागमा

38. संस्थानिहाय नियोजनात "द्वैत" च्या तत्त्वात खालील बाब समाविष्ट आहे.

- (A) सुधारणा व विकसन
- (B) सहकार्यात्मक प्रयत्न
- (C) तात्कालिक व दूरगामी ध्येये
- (D) आवश्यकता-आधारित व ध्येयनिर्देशित कार्ये

39. The following is *not* an educational planning approach :

- (A) Social Demand Approach
- (B) Human Relations Approach
- (C) Manpower Planning Approach
- (D) Cost-Benefit Approach

40. The following is a tool to measure leadership :

- (A) OHI
- (B) OCDQ
- (C) LBDQ
- (D) MBTI

41. One application of the systems approach is :

- (A) Leadership
- (B) Counselling
- (C) Supervision
- (D) PERT

39. खालीलपैकी हे शैक्षणिक नियोजनाचा उपागम नाही.

- (A) सामाजिक मागणी उपागम
- (B) मानवीय संबंध उपागम
- (C) मनुष्यबळ नियोजन उपागम
- (D) मूल्य-फायदा उपागम

40. नेतृत्वाच्या मापनासाठी खालील साधन उपयुक्त ठरते :

- (A) OHI
- (B) OCDQ
- (C) LBDQ
- (D) MBTI

41. प्रणाली उपागमाचे एक उपयोजन खालील प्रमाणे आहे :

- (A) नेतृत्व
- (B) समुपदेशन
- (C) पर्यवेक्षण
- (D) पर्ट (PERT)

42. Modern-day supervision is concerned with (A) Direction (B) Improvement of performance (C) Control (D) Fact-finding	42. आधुनिक काळात पर्यवेक्षणाचा संबंध शी आहे. (A) निर्देशना (B) कार्यसंपादनात सुधारणा (C) नियंत्रणा (D) तथ्य-शोधना
43. Taylor's principles do <i>not</i> include the following : (A) Functional supervision (B) Division of work (C) Scientific job analysis (D) Selection of personnel	43. टेलरच्या तत्त्वांमध्ये खालीलपैकी चा समावेश होत नाही. (A) क्रियात्मक पर्यवेक्षणा (B) कामाचे विभाजना (C) वैज्ञानिक कार्य-विश्लेषणा (D) कार्यालयीन सेवकांची निवड करण्या
44. Dr. Patil prepared an achievement test for VII Standard. It should have (A) Predictive validity (B) Logical validity (C) Content validity (D) Construct validity	44. श्री पाटील यांनी इयत्ता सातवीसाठी संपादन चाचणी तयार केली. त्या चाचणीत असली पाहिजे. (A) भाकीतात्मक सप्रमाणता (B) तार्किक सप्रमाणता (C) आशय सप्रमाणता (D) रचनात्मक सप्रमाणता

45. A standardised test is one in which have been fixed.

- (A) procedure, apparatus and acceptability
- (B) purpose, apparatus and norms
- (C) procedure, apparatus and scoring
- (D) purpose, apparatus and cost

46. Ramesh has collected numerical data. He wants to compute coefficient of correlation using computer. For this purpose he should use

- (A) Microsoft Word
- (B) Microsoft Excel
- (C) Microsoft Paint
- (D) Microsoft PowerPoint

45. प्रमाणित कसोटीमध्ये निश्चित केलेले असते.

- (A) पद्धती, साहित्य आणि स्वीकार्यता
- (B) हेतू, साहित्य आणि प्रमाणके
- (C) पद्धती, साहित्य आणि गुणदान
- (D) हेतू, साहित्य आणि किंमत

46. रमेशने संख्यास्वरूपातील माहिती (Data) संकलित केली. त्याला संगणकाचा उपयोग करून सहसंबंध सहगुणकाचे गणन करावयाचे आहे. यासाठी त्याला चा उपयोग करावा लागेल.

- (A) मायक्रोसॉफ्ट वर्ड
- (B) मायक्रोसॉफ्ट एक्सेल
- (C) मायक्रोसॉफ्ट पेंट
- (D) मायक्रोसॉफ्ट पावरपॉइंट

47. The origin on scale is an absolute zero. (A) Nominal (B) Ordinal (C) Interval (D) Ratio	47. शलाकेवरील आरंभबिंदू निरपेक्ष शून्य असतो. (A) नामांकन (B) क्रमांकन (C) आंतर (D) गुणोत्तर
48. Reliability is (A) necessary but not sufficient condition for validity (B) not a necessary condition for validity (C) necessary and sufficient condition for validity (D) not sufficient condition for validity	48. विश्वसनीयता ही होय. (A) सप्रमाणतेसाठी आवश्यक परंतु पुरेशी नसलेली अट (B) सप्रमाणतेसाठी आवश्यक नसलेली अट (C) सप्रमाणतेसाठी आवश्यक व पुरेशी असलेली अट (D) सप्रमाणतेसाठी पुरेशी नसलेली अट

49. If chronological age of a child is 10 years and mental age 12 years 6 months, then IQ =

(A) 55.55

(B) 80

(C) 125

(D) 180

50. Numerical, graphic, standard and cumulative points are 'categories of :

(A) projective technique

(B) rating scale

(C) check list

(D) observation schedule

49. जर मुलाचे जन्मवय 10 वर्षे आणि मानसिक वय 12 वर्षे 6 महिने एवढे आहे, तर बुद्ध्यांक (IQ) =

(A) 55.55

(B) 80

(C) 125

(D) 180

50. अंकशास्त्रीय, आलेखित, प्रमाणित आणि संचयित बिंदू हे चे प्रवर्ग आहेत.

(A) प्रक्षेपण तंत्र

(B) पदनिश्चयन श्रेणी

(C) पडताळा सूची

(D) निरीक्षण सूची

51. Evaluation is concerned with the

- (A) appraisal of achievement and its improvement
- (B) assessment of tests and its importance
- (C) assessment of personality and its improvement
- (D) appraisal of intelligence and its importance

52. Evaluation of a lesson pertains to

- (A) Interactive stage
- (B) Postactive stage
- (C) Preactive stage
- (D) Intermediate stage

53. A teacher tries to develop his student's handwriting. This is an example of :

- (A) teaching
- (B) instruction
- (C) conditioning
- (D) training

51. मूल्यमापन शी संबंधित आहे.

- (A) संपादनाचे मूल्यमापन (Appraisal) आणि त्यातील प्रगती
- (B) कसोट्यांचे मूल्यांकन आणि त्यांचे महत्त्वा
- (C) व्यक्तिमत्त्वाचे मूल्यांकन आणि त्यातील प्रगती
- (D) बुद्धीमत्तेचे मूल्यमापन (Appraisal) आणि त्याचे महत्त्वा

52. पाठाचे मूल्यमापन शी निगडित असते.

- (A) आंतरक्रियात्मक अवस्था
- (B) उत्तरावस्था
- (C) पूर्वावस्था
- (D) मध्यावस्था

53. एक शिक्षक विद्यार्थ्यांचे हस्ताक्षर सुधारण्यासाठी प्रयत्न करतात. हे चे उदाहरण आहे.

- (A) अध्यापन
- (B) अनुदेशन
- (C) अभिसंधान
- (D) प्रशिक्षण

54. Lesson note is an example of :

- (A) Hardware
- (B) Software
- (C) Teaching tool
- (D) Support system

55. For teaching social issues model of teaching will be appropriate.

- (A) Concept attainment
- (B) Advance organizer
- (C) Role play
- (D) Inquiry training

56. More freedom is given to students in type of programmed instruction.

- (A) Linear
- (B) Branching
- (C) Example-rule
- (D) Rule-example

54. पाठ्याचण हे चे उदाहरण आहे.

- (A) हार्डवेअर
- (B) सॉफ्टवेअर
- (C) अध्यापन साधन
- (D) सहाय्यभूत प्रणाली

55. सामाजिक बाबींचे अध्यापन करण्यासाठी हे अध्यापन प्रतिमान सयुक्तिक आहे.

- (A) संबोध साध्यता
- (B) अगाऊ संघटक
- (C) भूमिकापालन
- (D) पृच्छा प्रशिक्षण

56. विद्यार्थ्यांना प्रकारच्या अभिक्रमिता अनुदेशनामध्ये जास्त स्वातंत्र्य देण्यात येते.

- (A) रेषीय
- (B) शाखीय
- (C) उदाहरण-नियम
- (D) नियम-उदाहरण

57. Students after studying at home come to the study centre to satisfy their queries from the teacher. This is

- (A) Lecturing
- (B) Guidance
- (C) Counselling
- (D) Simplification

58. When teaching is done to achieve synthesis level of cognition. This is teaching at level.

- (A) Memory
- (B) Understanding
- (C) Application
- (D) Reflective thinking

59. The feature of you tube is

- (A) Word processing
- (B) Whole class chat
- (C) Media sharing
- (D) Group conferencing

57. विद्यार्थी घरी अभ्यास करून जेव्हा अभ्यासकेंद्रात येतात. तेव्हा त्यांच्या शंकांचे निरसन शिक्षकाद्वारे केले जाते. याला असे म्हणतात.

- (A) व्याख्यान
- (B) मार्गदर्शन
- (C) समुपदेशन
- (D) सुलभीकरण

58. जेव्हा बोधात्मकतेतील संश्लेषणास्तर गाठण्यासाठी अध्यापन केले जाते तेव्हा ती अध्यापनाची पातळी असते.

- (A) स्मरण
- (B) आकलन
- (C) उपयोजन
- (D) विमर्शी विचार

59. यू ट्यूबचे वैशिष्ट्य हे आहे.

- (A) वर्ड प्रोसेसिंग
- (B) व्होल क्लास चॅट
- (C) मिडीया शेयरिंग
- (D) ग्रुप कॉन्फ्रेन्सिंग

60. The philosophy of integration has emerged as an antithesis of

- (A) Inclusion
- (B) Segregation
- (C) Mainstreaming
- (D) Normalization

61. A mentally retarded child who attains intellectual level comparable to a normal six-year old is included in the category.

- (A) Profound mental retardation
- (B) Severe mental retardation
- (C) Moderate mental retardation
- (D) Mild mental retardation

60. एकात्मिकरणाचे तत्त्वज्ञान हे चा व्यत्यास म्हणून उदयास आले.

- (A) सर्वसमावेशका
- (B) विलगीकरणा
- (C) मुख्य प्रवाहीकरणा
- (D) सामान्यीकरणा

61. ज्या मतिमंद बालकाची बुद्धिमत्ता सहा वर्षाच्या सामान्य विद्यार्थ्याच्या बुद्धिमत्तेएवढी असते. ते गटात समाविष्ट होतात.

- (A) अतितीव्र मतिमंद
- (B) तीव्र मतिमंद
- (C) मध्यम मतिमंद
- (D) सौम्य मतिमंद

62. Neha always forgets to add the carry over digit while doing addition. This is a characteristic of

- (A) Dyslexia
- (B) Dyscalculia
- (C) Dysgraphia
- (D) Dyspraxia

63. An individual in the age group convicted by court for violating the provisions of the Children's Act, IPC and Cr.P.C. is termed as delinquent.

- (A) 5—16
- (B) 6—17
- (C) 7—18
- (D) 8—19

62. नेहमीच बेरीज करताना नेहा हाताला मिळवायला विसरते. हे लक्षण दोषाचे आहे.

- (A) डिस्लेक्सिया (Dyslexia)
- (B) डिस्कॅलक्युलिया (Dyscalculia)
- (C) डिस्ग्राफिया (Dysgraphia)
- (D) डिस्प्राक्सिया (Dyspraxia)

63. IPC, Cr.P.C. यांचे उल्लंघन करणाऱ्या बालगुन्हेगारी प्रवृत्ती असणाऱ्या मुलांसाठी कोर्टाने हा वयोगट निश्चित केला आहे.

- (A) 5—16
- (B) 6—17
- (C) 7—18
- (D) 8—19

64. Acceleration of gifted students can be achieved by (A) Projects and activity oriented home assignments (B) Ability grouping (C) Extra courses (D) Special guidance classes	64. प्रज्ञावंत विद्यार्थ्यांचे त्वरण मुळे साध्य होते. (A) प्रकल्प आणि कृतीयुक्त गृहपाठा (B) क्षमतेनुसार गटा (C) ज्यादा अभ्यासक्रमा (D) विशेष मार्गदर्शन वर्गा
65. Orthopaedically handicapped are children having some deformities. (A) abnormal (B) normal (C) below normal (D) learning disabled	65. अस्थिव्यंग विद्यार्थी हे विद्यार्थी असून त्यांच्यामध्ये काही व्यंगे असतात. (A) असामान्य (B) सामान्य (C) अल्पसामान्य (D) अध्ययनअक्षम
66. A mental by which Hearing impaired are taught to use normal gestures to represent words, ideas and concepts is (A) Finger spelling (B) Cued speech (C) Sign language (D) Total communication	66. कर्णबधिर विद्यार्थ्यांना शब्द, कल्पना, संकल्पना स्पष्ट करण्यासाठी हातवारे वापरण्याच्या पद्धतीला असे म्हणतात. (A) करपल्लवी (B) क्युड स्पिच (C) खुणांची पद्धत (D) संपूर्ण संपर्क पद्धत

67. Mobility training is most suitable and useful for

- (A) Hearing impaired
- (B) Gifted
- (C) Visually impaired
- (D) Mentally retarded

68. Which of the following national bodies are intended to prepare teachers for special schools ?

- (A) NCTE and RCI
- (B) NCTE and UGC
- (C) NCTE and NCERT
- (D) NCTE and BCI

69. Teacher will be effective for students learning of he/she is a

- (A) researcher
- (B) facilitator
- (C) instructor
- (D) evaluator

67. 'हालचालींचे प्रशिक्षण' हे मुख्यतः यांच्यासाठी योग्य आणि उपयुक्त आहे.

- (A) कर्णबधिर
- (B) प्रज्ञावंत
- (C) दृष्टिहीन
- (D) मतिमंद

68. खालीलपैकी कोणत्या संस्था हेतुपूर्वक विशेष शाळांसाठी शिक्षक तयार करतात ?

- (A) राष्ट्रीय शिक्षक शिक्षण परिषद (NCTE) व भारतीय पुनर्वसन परिषद (RCI)
- (B) राष्ट्रीय शिक्षक शिक्षण परिषद (NCTE) व विद्यापीठ अनुदान आयोग (UGC)
- (C) राष्ट्रीय शिक्षक शिक्षण परिषद (NCTE) व राष्ट्रीय शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद (NCERT)
- (D) राष्ट्रीय शिक्षक शिक्षण परिषद (NCTE) व भारतीय विधी परिषद (BCI)

69. विद्यार्थ्यांच्या अध्ययनाच्या दृष्टीने शिक्षक परिणामकारक होईल, जर तो असेल.

- (A) संशोधक
- (B) सुलभक
- (C) अनुदेशक
- (D) मूल्यमापक

70. UGC orientation and refresher courses are offered in

- (A) Teacher education colleges
- (B) Academic staff colleges
- (C) Degree colleges
- (D) Post-graduation colleges

71. DIET, CTE and IASE's were established on the recommendations of :

- (A) NPE—1986
- (B) Kothari Commission, 1964-66
- (C) National Knowledge Commission
- (D) RTE-2009 Act

72. Sam Pitroda served as

- (A) NCTE—Chairperson
- (B) NCERT—Director
- (C) UGC—Chairman
- (D) NKC—Chairman

70. विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून पुरस्कृत केलेले उद्बोधनवर्ग व उजाळा वर्ग कडून आयोजित केले जातात.

- (A) शिक्षक शिक्षण महाविद्यालये
- (B) अॅकेडॅमिक स्टॉफ कॉलेजेस
- (C) पदवी महाविद्यालये
- (D) पदव्युत्तर महाविद्यालये

71. DIET, CTE व IASE यांची स्थापना मधील शिफारशीनुसार केली गेली आहे.

- (A) NPE—1986
- (B) कोठारी कमिशन, 1964-66
- (C) राष्ट्रीय ज्ञान आयोग
- (D) शिक्षण अधिकार कायदा, 2009

72. सॅम पित्रोदांनी म्हणून काम पाहिले.

- (A) अध्यक्ष—राष्ट्रीय शिक्षक शिक्षण परिषद
- (B) संचालक—राष्ट्रीय शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद
- (C) अध्यक्ष—विद्यापीठ अनुदान आयोग
- (D) अध्यक्ष—राष्ट्रीय ज्ञान आयोग

73. "Teacher education for the 21st Century—A Study." The above research problem is from area of teacher education. (A) Policy in teacher education (B) Teacher effectiveness through education (C) Teacher education for special schools (D) Inservice teacher education	73. 'एकविसाव्या शतकासाठी शिक्षक-शिक्षण एक अभ्यास' ही संशोधन समस्या शिक्षक शिक्षणाच्या या क्षेत्रातील आहे. (A) शिक्षक-शिक्षण धोरण (B) शिक्षक-शिक्षणातून शिक्षणाची परिणामकारकता (C) विशेष शाळांसाठी शिक्षक-शिक्षण (D) सेवांतर्गत शिक्षक-शिक्षण
74. Peer appraisal of colleagues is a feature of type of appraisal interview. (A) Judgemental (B) Laissez-faire (C) Managerial (D) Developmental	74. आपल्या सहकाऱ्यांनी केलेले आपले मूल्यमापन (Peer appraisal) हे प्रकारच्या मूल्यमापन मुलाखातीचे (Appraisal interview) वैशिष्ट्य आहे. (A) न्यायिक (Judgemental) (B) मुक्त (C) व्यवस्थापकीय (D) विकासात्मक
75. Web based instruction is an innovative approach to teacher education <i>does not</i> have the following feature : (A) Teacher's role as a facilitator (B) Flexible entry point (C) Individualized for learner (D) Structured instruction.	75. शिक्षक शिक्षणाच्या आंतरजाल अनुदेशन (Web based instruction) या उपागमाचे हे वैशिष्ट्य नाही. (A) शिक्षकाची सुलभक म्हणून भूमिका (B) लवचिक प्रवेश (C) अध्ययनकर्त्यासाठी वैयक्तिकीकरण (D) संरचित अनुदेशन

AUG - 70315/III

ROUGH WORK

AUG - 70315/III

ROUGH WORK